ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Μαριάννα Τζιαντζή

Πριν 20-30 χρόνια οι μεγάλοι έλεγαν ότι τα παιδιά θα ζήσουν χειρότερα από τους γονείς. Όμως εκείνα τα παιδιά του ‘90 είναι οι σημερινοί ενήλικες που προβλέπουν ένα παρόμοιο μέλλον για τα δικά τους παιδιά.

Πάντα μου έφερνε αμηχανία η γνώριμη ευχή του Σεπτέμβρη *«Άντε και καλό χειμώνα»*, όπως και οι κοινοτοπίες *«και τώρα τα κεφάλια μέσα»* και *«κάθε κατεργάρης στον πάγκο του»*.

Κατεργαριά είναι να χαίρονται οι άνθρωποι το καλοκαίρι (τουλάχιστον όσοι και όσο μπορούν να το χαρούν); Κατεργαριά είναι να κρατά κανείς το κεφάλι όρθιο και ψηλά;

Υπάρχουν οι κατεργάρηδες του καλοκαιριού, αυτοί που κατάφεραν να κάνουν λίγες μέρες ή εβδομάδες διακοπές, και για τις οποίες πρέπει τώρα να πληρώσουν μένοντας καθηλωμένοι στον πάγκο τους και κρατώντας *«τα κεφάλια μέσα»*. Με τη διαφορά ότι για πολλούς το κεφάλι παραμένει μέσα όλο τον χρόνο και η παραμονή στον πάγκο είναι διαρκής, χωρίς καλοκαιρινό διάλειμμα. Επιπλέον, για κάθε γενιά που περνάει, ο πάγκος γίνεται πιο σκληρός, θυμίζοντας το γνωστό στρώμα του φακίρη με τα καρφιά. Κι αυτό παρά τα τεράστια άλματα που έχουν συντελεστεί στην επιστήμη και την τεχνολογία, παρά τις ποικίλες «έξυπνες», όπως τις χαρακτηρίζουν, συσκευές που μας περικυκλώνουν.

Η πρόβλεψη ότι τα παιδιά, όταν ενηλικιωθούν, θα ζήσουν χειρότερα από τους γονείς τους δεν είναι καινούργια. Την ακούμε από τη δεκαετία του ‘90, όμως στα χρόνια της μεγάλης καπιταλιστικής κρίσης επαναλαμβάνεται ακόμα πιο συχνά και παίρνει τα χαρακτηριστικά μιας αυτονόητης όσο και αναπόδραστης πραγματικότητας.

Κάποιες διεθνείς έρευνες, που είδαν πρόσφατα το φως, δείχνουν ότι οι περισσότεροι, στην Ελλάδα και αλλού, πιστεύουν ότι η αμέσως επόμενη γενιά προορίζεται να ζήσει με το κεφάλι μέσα («και κάτω», όπως θα ήθελαν οι κρατούντες), καθηλωμένη στον πάγκο της ανάγκης, της ανεργίας, του ξενιτεμού. Με γρήγορες ευρυζωνικές συνδέσεις για παρηγοριά.

ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Μια ζωή κωπηλάτη σε γαλέρα υπόσχεται το καπιταλιστικό μέλλον στους νέους και τις νέες

Όπως γράφει ο *Economist,* στο πρόσφατο αφιέρωμά του για τα 175 χρόνια από την πρώτη έκδοση αυτού του ιστορικού βρετανικού πολιτικού περιοδικού, όλο και λιγότεροι πιστεύουν ότι τα παιδιά τους θα ζήσουν καλύτερα από τους ίδιους. Τα νούμερα μιας περυσινής παγκόσμιας δημοσκόπησης είναι θλιβερά: μόνο το **24%** των Καναδών και το **9%** των Γάλλων πιστεύουν ότι η επόμενη γενιά θα ζήσει καλύτερα από τους γονείς της. Την ίδια περίπου εικόνα δίνει μια άλλη δημοσκόπηση του κέντρου ερευνών Pew, που δημοσιοποιήθηκε αυτή την εβδομάδα και η οποία διεξήχθη σε 27 χώρες. Μόνο το **18%** των Ελλήνων πιστεύουν ότι ξημερώνουν καλύτερες μέρες για την επόμενη γενιά, ενώ ελαφρώς χαμηλότερο είναι το ποσοστό για χώρες όπως η Γαλλία ή η Ιαπωνία.

Με λίγα λόγια, η εθνική μας αισιοδοξία σχεδόν πιάνει πάτο, παρά τις πρόσφατες πρωθυπουργικές κορόνες στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Είναι δυνατό να θριαμβολογούμε για τη μείωση της ανεργίας, όταν εκατοντάδες χιλιάδες νέοι και λιγότερο νέοι έχουν μεταναστεύσει στο εξωτερικό; Και όταν εκατοντάδες χιλιάδες εργάζονται για 200 ή 300 ευρώ το μήνα;

«Καλό χειμώνα», μοιάζει να τους λέει ο κ. Τσίπρας — για την ακρίβεια «παρατεταμένο καλό χειμώνα», γιατί κανείς σήμερα δεν προσμένει μια καλή ή έστω καλούτσικη άνοιξη. Για ποια άνοιξη και για ποιο χειμώνα μιλάμε, όταν οι περισσότεροι είναι αναγκασμένοι να ζουν από μέρα σε μέρα, από δόση σε δόση, από τον έναν ληξιπρόθεσμο λογαριασμό στον άλλο; Οι περισσότεροι δεν ταυτίζουμε το φθινόπωρο με το κιτρίνισμα των φύλλων στα δέντρα, αλλά με τον εφιάλτη των εξόδων που φέρνει ο «καλός» χειμώνας: για το κόστος των σπουδών των παιδιών (για φροντιστήρια ή για την εγκατάσταση σε μια καινούργια πόλη εφόσον το παιδί συγκαταλέγεται στους «τυχερούς» επιτυχόντες), για τον ΕΝΦΙΑ και τους άλλους φόρους, για το πετρέλαιο θέρμανσης που έχει γίνει είδος πολυτελείας.

Πριν 20-30 χρόνια την εκτίμηση για τις χειρότερες μέρες που περιμένουν τα παιδιά την έκαναν οι γονείς. Όμως τα παιδιά του ’90 είναι οι σημερινοί ενήλικες που κάνουν μια παρόμοια πρόβλεψη για τα δικά τους παιδιά. Με άλλα λόγια, ο δείκτης της απαισιοδοξίας ανεβαίνει και μετατοπίζεται ηλικιακά προς τους πιο νέους. Μια ζωή στον πάγκο του κωπηλάτη σε γαλέρα υπόσχεται το καπιταλιστικό μέλλον στη νέα γενιά.

Ίσως με περιοδικά διαλείμματα «κατεργαριάς», ολιγοήμερες φέτες ή και ώρες από κάτι που

μοιάζει με αληθινή ζωή.

Επιστροφή στον πάγκο, λοιπόν. Μα πότε φύγαμε για να επιστρέψουμε; Ή μήπως, όπως λέει ένας Κουβανός συγγραφέας, *«επιστρέφουμε από εκεί όπου ποτέ δεν είχαμε πάει;»*

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 23.9.2018